

“Deprem Bölgesi’nden Gelen Marmaris’te Konuk Edilen Yaşlı Bireylerin Kapsamlı Fiziksel Muayeneleri, Durum Tespiti ve İhtiyaç Analizi” Projesi

MSKÜ Muğla Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (MSHMYO) Yaşlı Bakımı Programı öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Acar ve MSKÜ Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Emine Neşe Yeniçeri yürütücülüğünde 20.02.2023 tarihinde başlatılan proje sona erdi.

6 Şubat Pazartesi Günü ilki sabaha karşı Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinde, ikincisi öğle saatlerinde Elbistan ilçesinde meydana gelen 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki iki deprem başta Hatay, Adıyaman, Malatya, Gaziantep ve Diyarbakır olmak üzere 10 ilimizde büyük yıkımlara neden olmuştur. Deprem sonrası Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), depremlerden etkilenen ve barınma ihtiyacı nedeniyle il dışına gitmek isteyen depremzedeleri diğer illerde oluşturulan geçici konaklama alanlarına yerleştirmeye başlamıştır. Muğla ilinde de çok sayıda konaklama imkanı sağlayan otel, kamuya ait misafirhane ve öğrenci yurdu depremzedeler için geçici konaklama alanı olarak kullanıma açılmıştır. Marmaris merkez ve mahallelerinde bulunan otel ve kamuya ait misafirhanelere de 3000'in üzerinde depremzede yerleştirilmiştir. Marmaris'e ulaşan misafirler için Halit Narin Uygulama Oteli'nde kriz koordinasyon merkezi oluşturulmuştur. Bu noktada Marmaris İlçe Sağlık Müdürlüğü tarafından bir revir açılarak kayıt altına alınan depremzedelerin ilk sağlık taramaları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca gebelerin ve yenidoğanların kayıtları tutularak aşı ve gerekli takipleri yapılmıştır. Acil müdahale edilmesi gereken sağlık sorunu olan hastaların hastaneye sevki sağlanmıştır. İlaçlarına, tıbbi malzeme ve cihazlarına (gözlük, nebülizatör, işitme cihazları, tekerlekli sandalye) ulaşamayan/enkaz altında kalan vatandaşlarımızın ihtiyaçları bu noktada oluşturulan merkezde kayıt altına alarak karşılanmaya çalışılmıştır. Marmaris İlçe Sağlık Müdürlüğü ve Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü tarafından psikososyal destek ekipleri kurularak depremzedelerin acılarını hafifletmek için yanlarında olunmuştur. Ayrıca Muğla İl Sağlık Müdürlüğü'nün görevlendirdiği mobil ağız diş tarama aracı ile depremzedelerin ağız diş taramaları gerçekleştirilmiştir.

65 yaş üzerindeki bireyler, incinebilirliği yüksek gruplar olmaları nedeniyle afette öncelikli ihtiyaçlarının belirlenmesi, yapılacak hizmetlerin planlanması ve sürdürülebilmesi, etkin bir afet yönetiminin hızla devreye girmesi çok önemlidir. Bilgilendirme ile yerinde bakım izlem değerlendirme ve rehabilitasyon hizmetlerinin buldukları yerde yapılabilmesi, evde bakım hizmetlerinden yararlanmak durumunda olanlar için evde sağlık birimi ile koordinasyon kurulmasına yardımcı olmak, psikososyal ihtiyaçları doğrultusunda konunun uzmanları ile iletişim kurarak destekleyici hizmetlerin oluşturulması ve hizmetlerin sistematik olarak kurulması ve sürdürülmesinin sağlanması, manevi destek ihtiyacının belirlenmesi ve ilgili birimlerle işbirliğinin oluşturulması, depremzede yaşlının bütüncül bir bakış açısı ile değerlendirilmesi için önemlidir. Tüm ihtiyaçların ve süreçlerin yürütülmesi için disiplinler arası işbirliğine ve sistematik bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. Yaşlı bireylerde yaş dönemi özellikleri nedeniyle polifarmasi, kronik hastalık, fiziksel engellilik, yardımcı araç (gözlük, işitme cihazı, yürüteç vb.) kullanım oranları yüksektir. Ayrıca yaşlı bireylerde mevcut kronik hastalıkları nedeniyle şeker ölçüm cihazı (glukometre), tansiyon aleti gibi cihazların bulunması ve takiplerini yapmaları da son derece önem arz eder. Depremin yol açtığı fiziksel, psikososyal ve ekonomik problemler tedavi ve takiplerini aksatmalarına, önemsememelerine veya hastalıklarının takibinde kullandıkları cihazlara erişememelerine, dolayısıyla daha büyük sağlık sorunları ile karşı karşıya gelmelerine neden olabilmektedir. Ayrıca yaşlı bireylerin

yeni yerleştirildikleri bölgeye yabancı olmaları, sağlık kuruluşlarına erişimlerini etkileyebilmektedir. Mevcut rahatsızlıklarının dışında yaşlı bireylerin afet sonrası ortaya çıkan yeni sağlık bakım ihtiyaçları ve bağımlılık düzeylerinin belirlenmesi de depremzede yaşlıların tedavi ve bakımlarının planlanması, sürdürülmesi ve izlenmesinde önem arz eder. Bu nedenle MSKÜ SHMYO Yaşlı Bakımı Programı Öğretim elemanı Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Acar ve Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Emine Neş e Yeniçeri yürütücülüğünde bir proje başlatılmıştır. Proje; İşbirliği Protokolü'nün, proje ortakları olan MSKÜ MSHMYO Müdürlüğü, Marmaris İlçe Sağlık Müdürlüğü, Türk Kızılay Marmaris Şube Başkanlığı tarafından imzalandığı ve Marmaris Kaymakamlığı Oluru'nun alındığı 20.02.2023 tarihinde başlamış ve planlandığı gibi 3 hafta içinde bitirilmiştir.

Proje kapsamında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (MSKÜ) Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı'ndan gönüllü uzman ve asistan hekimler, Tıp Fakültesi son sınıf intörn hekimler ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi MSHMYO Yaşlı Bakımı Programı öğrencisi olan Yaşlı Sağlığı Topluluğu öğrencileri ile toplam 22 kişilik proje ekibi oluşturulmuştur. İlk olarak tüm proje ekibine depremzede bireylerle iletişim ve onlara yaklaşımda dikkat edilmesi gerekenler konusunda gönüllü Psikiyatrist Dr. Saliha İldırlı (Marmaris Devlet Hastanesi Psikiyatri Birimi) tarafından bir eğitim verilmiştir. Proje kapsamında yaşlı bireylerin değerlendirilmesinde kullanılacak araç ve gereçler (tartılar, tansiyon aletleri, pulse oksimetreler, mezura, otoskoplar, ateş ölçerler gibi cihazlar, hijyen malzemeleri ve sarf malzemeler) proje ortakları olan Marmaris İlçe Sağlık Müdürlüğü, MSKÜ MSHMYO ve gönüllüler tarafından sağlanarak temin edilmiştir. Marmaris Kaymakamlığı'ndan misafirlerin kaldığı tesislerin güncel listeleri alınmış, proje araştırmacıları tarafından ekiplerin gideceği otel ve misafırhaneler aranarak projeye ilişkin bilgi verilmiş, kalan 65 yaş üzeri misafır sayıları öğrenilmiş ve proje ekibinin günlük iş planları oluşturulmuştur. Sonrasında Marmaris merkez ve mahallelerindeki otel ve kamu misafırhanelerine yerleştirilen 65 yaş ve üzerindeki depremzedeler kaldıkları kurumlarda proje ekipleri tarafından ziyaret edilmiştir. Proje ekibinin büyük bölümü Muğla'da ikamet etmekte olduğundan proje süresince her gün proje aracı (proje gönüllüsü bir firmanın otobüsü) ile Muğla'dan Marmaris'e getirilmiş, Marmaris'teki ekip üyeleri ile MSKÜ SHMYO'nda bir araya gelinerek günün planlaması yapılmış, malzemeler kontrol edilerek eksikler giderilmiş, ekipler oluşturulmuş, proje otobüsü ve proje yürütücü/araştırmacılarına ait özel araçlarla bizzat kaldıkları bu tesislere götürülerek gerekli değerlendirmeleri yapılmıştır. Proje boyunca çalışan proje ekibine gönüllü bir otel tarafından proje ekibine öğle yemeği imkanı sunulmuştur. Yapılan ziyaretlerde yaşlıların öyküleri alınmış, fizik muayeneleri hekimler tarafından gerçekleştirilmiş, kapsamlı değerlendirme formları doldurularak kayıt altına alınmış, gerekli hallerde tetkik ve tedavi için Marmaris'te bulunan birinci, ikinci basamak sağlık kuruluşlarına, proje gönüllüsü uzman hekimlere (diş hekimi, kardiyolog, göz hastalıkları uzmanları) veya Muğla Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne, 112 acil çağrı merkezine, evde sağlık birimine, gözlük temini için ise gönüllü optik mağazalarına yönlendirilmişlerdir. Ayrıca proje süresince gönüllüler tarafından temin edilen acil ihtiyaçların ulaştırılması yine proje ekibince sağlanmıştır (bazı bakım malzemeleri, tansiyon aleti, nebulizatör, glikometre stripleri..vb.). Proje süresince tespit edilen acil olan ihtiyaçlar (tuzsuz yemeğe ulaşım sorunu, hastalığı nedeniyle özel diyet alması gereken yaşlılar..vb) ve proje sonunda ulaşılan sonuçlar Marmaris İlçe Sağlık Müdürlüğü ile paylaşılmıştır.

“Deprem Bölgesi’nden Gelen Marmaris’te Konuk Edilen Yaşlı Bireylerin Kapsamlı Fiziksel Muayeneleri, Durum Tespiti ve İhtiyaç Analizi” Projesi

Proje Yürütücüleri:

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep ACAR (Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu / Müdür Yardımcısı)

Prof. Dr. Emine Neşe YENİÇERİ (Tıp Fakültesi, Dahili Bilimler Bölümü/Aile Hekimliği AD, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yaşlı Sağlığı ABD Başkanı)

Proje Araştırmacıları:

Prof. Dr. Müesser ÖZCAN (Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bölümü / Sağlık Bilimleri Enstitüsü-Yaşlı Sağlığı AD Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Ümmühani ÖZEL TÜRKÇÜ (Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bölümü / Sağlık Bilimleri Enstitüsü-Yaşlı Sağlığı AD Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Cem ŞAHİN (Tıp Fakültesi, Dahili Bilimler Bölümü / Sağlık Bilimleri Enstitüsü-Yaşlı Sağlığı AD Öğretim Üyesi)

Uzm. Dr. Aynur ÖZDEMİR (Tıp Fakültesi, Dahili Bilimler Bölümü/Aile Hekimliği AD)

Öğr. Gör. Sema AKKAYA (Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu / Yaşlı Bakımı Program Başkanı)

Saha Uygulamalarında Görev Alan Aile Hekimliği Araştırma Görevlileri:

Dr. Furkan DİNÇ

Dr. Aslıhan ESKİBAĞCI

Dr. Engin Deniz OYTUN

Dr. Selda DURSUN

Dr. Elif KARAKUŞ

Dr. Hande ALUMERT

Dr. Ayça ÇINAR

Dr. Cemal DEVRAN

Dr. Mehmet YILMAZ

Saha Uygulamalarında Görev Alan Aile Hekimliği İntörn Öğrenciler:

Umut GÖKGÜL

Ahmet Emre KANDEMİR

Özge İPEK

Emre GÜNDÜZ

Perihan ÇİÇEKLİ

Taylan YARAR

Saha Uygulamalarında Görev Alan Sağlık Hizmetleri MYO Öğrencileri:

Merve ÇAKAL

Samet BİNBAŞ

Raziye BATTAL

Gül ÖZ

Gülsinem KAYA

Ceylin AKKOYUN

Sevim KUNDUZ

Bahar ÇIBIK

